

Idioma i reforçament nacional

VÍCTOR CASTELLS

L'actual situació de l'idioma català, realment delicada, porta a fer estudis i sostenir polèmiques sovint d'una agror accentuada. I, és clar, tenint en compte la importància medul·lar del català en el cos col·lectiu, això es fa incorporant-hi consideracions sobre l'estat de salut nacional. Les denúncies són cada vegada més persistents; no manquen els diagnòstics que assenyalen decadència, ni tampoc les apel·lacions al que anomenem autoestima per tal de posar fre a aquesta situació i reprendre camins de salvació. Davant aquest fet, hi ha els qui deixen que el món vagi fent voltes, com si això no els afectés, i hi ha els qui, des d'un pragmatisme amb massa ingredients equívocs, perden l'oremus i acusen els denunciants de catastrofistes que caldria eliminar. Són els qui diuen que no s'ha d'aspirar a fites massa altes, perquè això porta a frustracions perilloses, i ens volen amansits, bons nois, amb discreció provada.

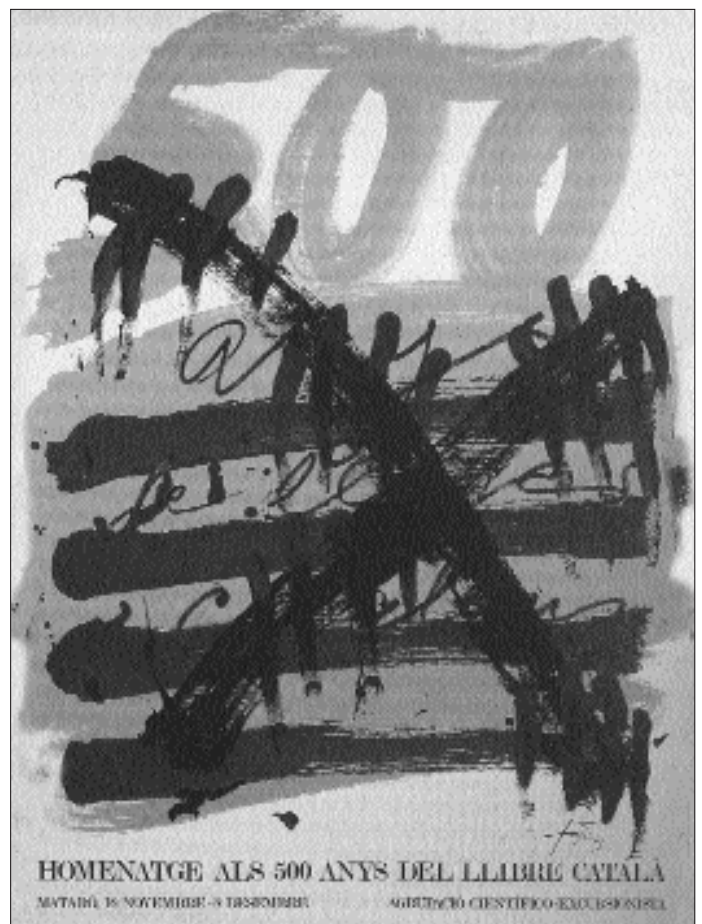
Aquests darrers –sense haver-s'ho proposat, suposem– van de bracet amb aquells grans corrosius de la voluntat nacional que començaren desacreditant i condemnant la burgesia. «La burgesia catalana ha estat la pitjor d'Europa», va determinar des dels altars de les veritats absolutes un dels seus mentors forans. I s'escau de preguntar: què hauria estat de la industrialització que ens ha fet ser alguna cosa modernament, i dels Gaudí, i dels Pompeu Fabra –emblemes de la catalanitat–, sense aquella burgesia? Cal corregir moltes maneres de veure les coses. Ens posaven les bases d'una grandesa col·lectiva per a la qual –això sí, i és greu– no disposàvem d'una demografia suficient ni tampoc del poder necessari per a encaminar, amb seny i eficàcia, les contradiccions inherents al procés. Així és com el poder aliè i les immigracions successives han anat posant a prova –i posen a prova!– la solidesa de la identitat nacional, definida, si més no com a punt de partença, amb la força i l'autenticitat de l'idioma.

En duu enlloc menysprear del tot allò que diuen els qui tremolen i s'exalten quan se'ls fan evidents les greus mancances que patim. Quan reclamen reflexions constructives, més que no pas crítiques globals, en part tenen raó, perquè només amb la queixa i la protesta, per molt raonades que siguin aquestes, o amb els crits d'alarma no s'aporten millores. Calen idees i capteniments ben mesurats de recuperació. Però endavant les denúncies i totes les queixes que vinguin a tomb per a dissenyar afirmacions diàfanes de l'orgull i la dignitat nacionals!, o d'autoestima, com es diu. Ara bé, sense partir mai de zero.

És signe de maduresa necessària el fet de retrobar els mestres i alhora afegir el que correspongui a la nostra realitat específica. Sense haver d'anar gaire lluny en el passat, recordem, per exemple, els grans esforços de Josep M. Batista i Roca, devot cultivador de pràctiques per al reforçament del caràcter català. Vegeu algunes paraules del seu famós debat (1928, en plena dictadura del general Primo de

Rivera) en relació a «la importància preponderant de l'educació del caràcter sobre el conreu de la intel·ligència en la formació espiritual del nostre poble», i tinguem també present (any 1930) la seva gran creació de Palestra. Igualment, de quan ens volia anorrear la subsegüent dictadura, la de l'altre general, Franco, tenim a mà els centenars de pàgines escrites per Carles Muñoz i Espinalt, insigne successor de Batista i Roca en autenticitat i educació nacional.

Als denunciants que ens volen fer veure que hem entrat

o estem en perill d'entrar en una greu decadència, potser se'ls ha de remarcar que no n'hi ha cap, ara, d'inici de decadència de la nostra Nació, del conjunt de la nostra gent, perquè aquest inici ja fa molts segles que és on cal situar-lo. Per ser precisos, podríem dir, en síntesi, que la decadència de Catalunya es va iniciar el dia en què el primer espanyol amb tres unces de poder es va instal·lar al nostre país. El miracle és que encara existim! I això, certament, és imputable a la solidesa de la nostra meravellosa i irrevocable identitat nacional, sempre en actiu. És veritat que hi ha hagut èpoques de reaccions positives molt notables; moments, no cal dir-ho, que presentaven prou elements per a possibilitar tota mena d'esperances o, si més no, per a poder afirmar que érem en bon camí ascendent. Mai, però, no hi ha hagut cap situació prou ben assentada per a poder parlar

de recuperació real o de mínims de plenitud, a partir dels quals s'iniciés una decadència; s'ha tractat sempre de consecucions precàries i estats de consciència agafats amb fils. Els corifeus dels divisionismes no han deixat mai que ens afeblissin, ni que s'afeblissin els cels i els camps de la catalanitat.

Cal denunciar –i això no és cosa d'ara, sempre ho han fet desinteressadament les ments lúcides– els atacs que ens arriben de fora i les febleses i malastrugues desviacions que ens fan malbé per dins. Cal assenyalar amb detalls i sense eufemismes els components més perillosos de la situació, però des de la visió clara i valenta del desgraciat fet històric que ens defineix i ens condiciona: fa segles que estem en crisi, en reincident decadència, i alhora maldant per obrir vies de reconstrucció nacional. No és tampoc cert, com es diu ara, que Catalunya hagués confiat en Europa i que ara Europa ens defraudi, sinó que Catalunya –amb catalans lúcids i creatius com, per exemple, Maspons i Anglès, Batista i Roca, i també Jordi Pujol– volia construir una Europa nova, autèntica, a la catalana; però altres, més poderosos, prepotents, excloents, reaccionaris i suplantadors, s'han avançat a construir una negació inacceptable, retrògrada, davant la qual s'imposa alçar la veu de la dignitat catalana per tal de dir no, un no rotund i persistent. I en això, com en tot, hem d'anar endavant, amb el català a l'avantguarda com a pràctica quotidiana de reforçament nacional.

Denunciem, doncs, sense ambigüitats, les desgraciades realitats que ens estan fent malbé; remarquem avenços i positivitats on n'hi hagi i, si s'escau, esmenem actituds de pessimisme o desesperació, que no són mai bones conselleres. Fem-ho, però, entre nosaltres, sense bel·ligerància, a la manera del bon català, que vol dir amb seny i fermesa, sense actituds partidistes ni personals. Com deia Francesc Macià, «ens han retardat, però no ens han aturat». El nostre problema és el de sempre; potser més greu que en altres èpoques, però el de sempre, no pas l'inici de la baixada de cap cim on no ens trobàvem ni en les darreres dècades ni en els darrers segles.←

Fundada el 1886

PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA

Major de Sarrià, 57
08017 BARCELONA
Tels. 93 203 07 14 / 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 BARCELONA
Tel. 93 203 04 73 / Fax 93 280 65 56